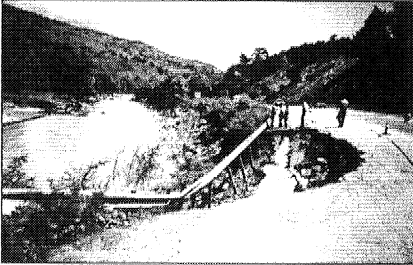

Filyos Vadisinde Selin Düşündürdükleri

21 Mayıs 1998 günü Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan "Sel Felaketinin neden ve sonuçlarını! yerinde incelemek, alınabilecek kısa, orta ve uzun vadeli önlemleri saptamak ve kamuoyuna duyurmak amacıyla TMMOB bünyesinde, ilgili meslek odalarından uzmanların ve akademisyenlerin katılımıyla teknik bir heyet oluşturulmuştur. Heyete TMMOB adına ben ve ayrıca Odamız üyelerinden Dinçer ÇAĞLAN, Erol ORHAN ve Şaban KOÇ (Zonguldak bölümünde) ile Şevki BAYRAKTAROĞLU (Bartın bölümünde) katılmışlardır. TMMOB heyeti 28-30 Mayıs 1998 tarihleri arasında Zonguldak-Bartın-Karabük il, ilçe ve köylerinde, bölgedeki yerel TMMOB temsilcilerinin de katılımıyla 3 gün süreyle incelemelerde bulunmuştur

Konuyla ilgili ayrıntılı teknik rapor TMMOB bünyesinde önümüzdeki günlerde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

Bölgede yapılan gözlemler ana başlıklar halinde şöyledir;

- Ülkemizde yıllardır Şehircilik Bilimi'ne, mühendislik ve mimarlık ilkelerine aykırı bir şekilde sürdürülen, ranta ve yağmaya dayalı imar politikaları sonucu, nehir yataklarında ve taşkın bölgelerinde artan yapılaşmalar nehir yataklarını daraltmış, nehirlerin doğal akış sistemini bozmuştur,

- Nehir yataklarında ve taşkın bölgelerinde kurulan yerleşme alanları ve sanayi tesislerinin atıkları, yıllardır islah çalışması yapılmadığı için asılı ve yatak yükü ile dolu olan nehir yataklarının daha da dolmasına ve su taşıma kapasitelerinin düşmesine neden olmuştur,

- Morfolojik yapının ve jeolojik formasyonların (örneğin Çaycuma Formasyonu) özellikleri nedeniyle bölgede sık sık heyelanlar oluşmaktadır. Orman tahribatları ve doğal dengeye müdahaleler, heyelanları ve erozyonu hızlandırmış; bunun sonucunda nehir yataklarına taşınarak

orada biriken çökel miktarı artmıştır.

Yatak hacminin daralmasına yol açan bu durum, sellenmelerin başlıca nedenlerindedir.

Yörede özellikle açmalar sonucu oluşan orman tahribatı, nehirlere su toplayan yağış havzalarında yoğunlaşmıştır. Bu durum yağış sularının tutulamamasına, yüzeysel akış süresinin kışalmasına ve nehre karışan su miktarında ani ve büyük artışlara neden olmuştur.

- Varolan nüfus yoğunluğunu ve rant beklentilerini arttırmayı amaçlayan planlama çalışmaları halen sürdürülmektedir. Örneğin kentsel yerleşime açılmaması gereken Aşağı Filyos Vadisi 05.04.1995 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Serbest Bölge ilan edilmiştir. Bu karar ile, Filyos Limanı, Organize Sanayi Bölgesi ve Doğal Gaz Enerji Santrali yanında çok sayıda özel sektör yatırımı da gündeme gelmiştir.

Bu gözlemlerden ds anlaşılacağı gibi, yaşanan su baskınları bir doğal afet değil, tam anlamıyla bir imar ve rant felaketidir.

1950'li yıllardan beri mühendis ve mimarların tüm uyarılarına rağmen, planlama disiplininin temel ilkelerine karşı çıkarak, plansız kentleşmenin yolunu açan, imar atlarıyla, alt yapı-Siz-kaçak binaların çoğalmasını bir anlamda teşvik eden, orman alanlarının tahrip ve talan edilmesine gözyüman, ranta dayalı çağdışı imar politikalarını ısrarla sürdüren siyasi iktidarlar, yaşanan felâketin asli so-Aimlülüdür.

1985 yılında çıkarılan 3194 sayılı İmar Kanunu ile yetkilendirilen yerel yönetimler de sorumlulukta pay sahibisdirer.

Sonuç olarak» mevcut politikaların sürdürülmesi durumunda! ileride yaşanabilecek felaketlerin boyutlanırt daha da büyük olacağını söylemek kehanet olmayacaktır.

Şanver İSIVİALÖĞLU